

בבית המשפט העליון

רע"א 1826/20

לפני: כבוד השופטת י" וילנר

המבקשים: 1. פלונית
2. פלוני

נ ג ד

המשיבים: 1. כונס הנכסים הרשמי
2. עו"ד גיא הירש - המנהל המיוחד

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה
מיום 13.2.2020 בפש"ר 8563-04-19 ובפש"ר 11438-04-19
19, שניתנה על ידי כב' השופט א' נאמן

בשם המבקשים: עו"ד מנסור קופטי
בשם המשיב 1: עו"ד אסף ברקוביץ'
בשם המשיב 2: בעצמו

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' נאמן) בפש"ר 8563-04-19 ובפש"ר 11438-04-19 מיום 13.2.2020, בגדרה נדחתה בקשת המבקשים לביטול פסק הדין שניתן ביום 13.1.2020, במסגרתו הורה בית המשפט על ביטול הליכי פשיטת הרגל בעניינם.

רקע והליכים קודמים

2. המבקשים הם בני זוג אשר הגישו בקשות להכרזתם כפושטי רגל. ביום 17.4.2019 ניתן צו לכינוס נכסיהם והמשיב 2 מונה למנהל המיוחד בעניינם (להלן: המנהל המיוחד). בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי למבקשים להגיש למנהל המיוחד מידי חודשיים דו"ח המפרט את סך הוצאותיהם והכנסותיהם, וכן הורה לכל אחד מהם להפקיד מידי חודש סך של 300 ש"ח בקופת הכינוס.

3. במהלך חודש דצמבר 2019 הגישו המבקשים בקשות לבית המשפט המחוזי בהן ביקשו, בעיקרו של דבר, להפחית את התשלום החודשי בו חויבו, כך שהתשלום החודשי בו חויבה המבקשת יופחת, ואילו המבקש יהיה פטור לגמרי מתשלום חודשי בשל מצבו הרפואי. עוד ביקשו המבקשים כי תינתן להם האפשרות להשלים את הגשת הדו"חות ולהתייצב לחקירה בפני המנהל המיוחד. המבקשים טענו בבקשותיהם כי אין ביכולתם לשאת בצו התשלומים שנקבע, בין היתר, בשל מצבו הרפואי של המבקש אשר אינו מאפשר לו לעבוד וכן על רקע משכרותה הנמוכה של המבקשת, העובדת כפקידה, ואשר מפרנסת יחידה את שלושת ילדיהם הקטינים.

4. ביום 16.12.2019 הגיש המשיב 2, הוא המנהל המיוחד, בקשה מטעמו לביטול הליכי פשיטת הרגל בעניינים של המבקשים וכן תגובה לבקשה להפחתת צו התשלומים. בבקשה צוין כי החייבים לא הגישו ולו דו"ח חודשי אחד, וכן צברו כל אחד מהם חוב פיגורים בסך של 2,100 ש"ח. עוד צוין בבקשה כי המבקשת בעלת השכלה אקדמאית ומשתכרת סך של 6,200 ש"ח לחודש, וכי חרף צו הכינוס בעניינה, המבקשת מוסיפה ליטול הלוואות ממעסיקה. אשר למבקש, נטען כי המוסד לביטוח לאומי דחה את תביעתו לקצבת נכות כללית וקבע כי לא נותרה לו נכות צמיתה. במצב דברים זה, כך נטען, אין להלום מצב דברים בו המבקש אינו ממצה את כושר השתכרותו ובמשך שנים אינו עובד. עוד צוין כי לבקשה הנוכחית קדמו שלוש בקשות לפשיטת רגל שהגישו המבקשים, ואשר בוטלו, בעיקרו של דבר, בשל מחדלים מצדם. המנהל המיוחד הוסיף כי המבקש העיד במסגרת חקירתו כי הוא מעשן חפיסת סיגריות ליום בעלות של כ-780 ש"ח לחודש, וכי המבקשים משלמים דמי שכירות בגין הדירה בה הם מתגוררים בסך של 3,200 ש"ח ולא בסך של 2,300 כפי שצינו בבקשתם. לבסוף ציין המנהל המיוחד כי המבקשים מוסיפים ויוצרים חובות חדשים בכך שאינם משלמים את חובותיהם לבעלת הדירה, לעירייה ולוועד הבית. על רקע האמור, נתבקש בית המשפט המחוזי לדחות את הבקשה להפחתת צו התשלומים וכן להורות על ביטול צו הכינוס.

5. בהחלטה מאותו יום, קבע בית המשפט המחוזי כי הבקשה להפחתת צו התשלומים נדחת בשלב זה. לצד זאת, נקבע כי למבקשים ניתנת הזדמנות להמציא למנהל המיוחד אישור בדבר סילוק ריבית הפיגורים והסרת מחדליהם עד ליום 13.1.2020, שאם לא כן, יבוטלו ההליכים בעניינם ללא התראה נוספת.

6. בהמשך לכך, ביום 12.1.2020 הגישו המבקשים בקשה להורות על מתן ארכה להסרת מחדליהם וסילוק ריבית הפיגורים; לשקול בשנית את הפחתת צו התשלומים של

המבקש; וכן לאפשר למבקש להתייצב לדיון בפני בית המשפט על-מנת שיוכל להתרשם ממצבו הרפואי ומיכולתו הכלכלית. בבקשה נטען כי המבקש עודנו מובטל ואף אובחן לאחרונה כסובל מתסמונת פיברומיאלגיה וכי המבקשים צברו את ריבית הפיגורים בעל כורחם ובתום לב וזאת בשל מצבו הרפואי של המבקש. המנהל המיוחד התנגד לבקשה האמורה והפנה בתוך כך לטענות שהועלו במסגרת בקשתו מיום 16.12.2019.

ביום 13.1.2020 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה האמורה בקבעו כי המבקשים לא הצביעו על שינוי נסיבות המסביר את מחדליהם. בתוך כך צוין כי כבר מראשיתם של הליכי פשיטת הרגל לא הפקידו המבקשים ולו תשלום אחד לקופת הכינוס, לא הגישו את הדו"חות ואף המשיכו ביצירת חובות חדשים. נקבע כי שעה שהמבקשים לא פועלים לתיקון מחדליהם בדיעבד הרי שיש להורות על ביטול ההליך.

7. בהמשך לכך, ניתן באותו יום פסק דין ובו הורה בית המשפט המחוזי על ביטול הליכי פשיטת הרגל בעניינם של המבקשים. בפסק דינו ציין בית המשפט המחוזי כי המבקשים לא המציאו אישור מטעם המנהל המיוחד בדבר הסרת מחדליהם כאמור בהחלטה מיום 16.12.2019. בתוך כך צוין כי מחדלי המבקשים מהווים התנהגות הלוקה בחוסר תום לב שכן שעה שהם נהנים מיתרונות צו הכינוס הם אינם מבצעים את המוטל עליהם מכוח הליך פשיטת הרגל. לבסוף נקבע כי תנאי להגשת בקשה לביטול פסק הדין הוא צירוף אישור המנהל המיוחד בדבר הסרת מחדלי המבקשים וזאת בתוך 45 יום ממועד מתן פסק הדין, וכן תשלום בסך 500 ש"ח לקופת הכינוס בגין הוצאות ביטול פסק הדין עבור כל אחד מהמבקשים.

8. ביום 13.2.2020 הגישו המבקשים בקשה לבית המשפט המחוזי לביטול פסק דינו; להפחתת צו התשלומים באופן רטרואקטיבי; ולפריסת חוב הפיגורים. המבקשים טענו כי מתקיים בעניינם שינוי נסיבות המצדיק הפחתה בצו התשלומים שכן לאחרונה נבדק המבקש על-ידי רופאה תעסוקתית אשר אישרה כי המבקש איננו כשיר לעבוד. כמו כן, ציינו המבקשים כי המבקש אושפז בשנה האחרונה מספר פעמים ואף אובחן כסובל מתסמונת פיברומיאלגיה; כי המבקשים נושאים בהוצאות חיוניות בלבד; כי אין בידיהם את הסכום הדרוש לשם סילוק חובותיהם, או רכוש שניתן לממש לשם כך; וכן כי משרד השיכון דחה את בקשתם לסיוע בתשלום שכר הדירה. עוד צוין כי גובה החיוב בגין צו התשלומים איננו מאזן כראוי במקרה הנדון את אינטרס המבקשים כחייבים אל מול אינטרס הנושים, וכי מכל מקום האינטרס של האחרונים לא ייפגע באם תתקבל בקשתם. לבקשתם צירפו המבקשים "טופס סיכום בדיקה רפואית" בו ציינה ד"ר אסנת מקלדה, מומחית ברפואה תעסוקתית, כי המבקש "נמצא בשלב זה בבירורים וטיפולים, אי לכך,

איננו כשיר לעבוד". עוד צוין כלהלן: "לאור מחלותיו [של המבקש], ממליצה על המשך טיפול במסגרת מרפאת כאב ומעבדת שינה. ממליצה על המשך בירור זכויותיו במסגרת ביטוח לאומי. יתכן שלאחר התייצבות ושיקום בריאותי יהיה צורך בשיקום תעסוקתי" (להלן: האישור הרפואי).

החלטת בית המשפט המחוזי

9. ביום 13.2.2020 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לביטול פסק הדין בקבעו כי המבקשים לא הצביעו על שינוי נסיבות מאז מתן פסק הדין ומאז ההחלטה על דחיית בקשתם להפחתת צו התשלומים. כן צוין, כי מצבם הכלכלי של המבקשים לא מסביר מדוע הם אינם פועלים להסרת חלק ממחדליהם, למשל על-ידי הגשת הדו"חות, פעולה אשר אינה כרוכה בעלות כספית. כמו כן, בית המשפט המחוזי הבהיר כי ניתן לבטל את פסק הדין אך בהתאם למתווה שנקבע בו, ולפיו על המבקשים להמציא למנהל המיוחד אישור בדבר סילוק ריבית הפיגורים והסרת מחדליהם וכן לשאת בתשלום בסך של 500 ש"ח על-ידי כל אחד מהם.

על החלטה זו נסבה בקשת רשות הערעור שלפניי.

הבקשה דנן

10. המבקשים טוענים כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי לא חל בעניינם שינוי נסיבות, שכן האישור הרפואי מבסס את טענות המבקש כי הוא איננו כשיר לעבוד, ומשום כך מצדיק הוא עיון חוזר בהחלטות בית המשפט המחוזי, ובתוך כך – הפחתת צו התשלומים. עוד צוין, כי המבקש אובחן לאחרונה כסובל מתסמונת פיברומיאלגיה – תסמונת שמנעה ממנו לעבוד במשך תקופה ארוכה. עוד טוענים המבקשים, כי בית המשפט המחוזי התעלם בהחלטתו מהאישור הרפואי ובשל כך לוקה בהחלטה בטעות המצדיקה עיון חוזר בה. זאת ועוד, המבקשים שבים על עיקר טענותיהם בדבר מצבם הכלכלי כפי שנטען במסגרת בקשותיהם בבית המשפט המחוזי וטוענים כי אין לטיל על חייב תשלומים שהוא אינו יכול לשאת בהם. כן צוין כי אמנם המבקשים לא הגישו את הדו"חות כנדרש, ברם הם נחקרו על-ידי המנהל המיוחד ומשכך מצבם הכלכלי ידוע לאחרון; וכן כי אמנם לא קיימו את צו התשלומים כסדרו אך כי אין המדובר בזלזול בהליך המשפטי או בנושים.

על רקע האמור, מבוקש בבקשת רשות הערעור כי בית משפט זה יורה על ביטול החלטת בית המשפט המחוזי, ועל מתן פטור למבקש מצו התשלומים; לחלופין מבוקש להורות על השתת תשלום חודשי בסך של 100 ש"ח על כל אחד מהמבקשים החל ממועד מתן צו הכינוס, על הפחתת סכום ריבית הפיגורים, וכן על החובה להגיש את הדו"חות מכאן והלאה.

11. בתשובתו לבקשת רשות הערעור שב המנהל המיוחד על טענותיו בעניין מחדלי המבקשים, ומוסיף כי האישור הרפואי לא מהווה שינוי נסיבות שעה שהמבקש איננו עובד מזה תקופה ארוכה. כן נטען כי אין באישור האמור כדי להסביר מדוע המבקשים אינם פועלים להגשת הדו"חות (אף לא באופן רטרואקטיבי) וממשיכים ביצירת חובות חדשים, וכי מכל מקום האישור הרפואי לא מהווה נסיבה חדשה בכל הנוגע למבקשת.

לגופו של עניין, נטען כי האישור הרפואי קובע באופן מעומעם כי "בשלב זה נמצא [המבקש] בבירורים וטיפולים, אי לכך, איננו כשיר לעבוד", וכי בשים לב לכך שהאישור הרפואי מתייחס לכשירות המבקש לעבוד כאיש מכירות, אין להסיק ממנו אובדן כושר עבודה במקצועות אחרים. עוד צוין כי האישור הרפואי מנוגד לעמדת המוסד לביטוח לאומי אשר דחה את תביעת המבקש לקבלת קצבת נכות כללית ולקביעת אחוזי נכות.

12. כונס הנכסים הרשמי (הוא המשיב 1, להלן: הכנ"ר) טוען אף הוא כי דין בקשת רשות הערעור להידחות. בתוך כך מדגיש הכנ"ר את שלל ההזדמנויות שבית המשפט המחוזי העמיד לרשות המבקשים לשם הסרת מחדליהם ואת בחירתם שלא לעשות כן. כן נטען כי התנהלות המבקש לוקה בחוסר תום לב בפרט על רקע אי מיצוי כושר השתכרותו. בהקשר זה טוען כונס הנכסים הרשמי כי האישור הרפואי עומד בסתירה לדחיית תביעת המבקש לנכות כללית ולקביעת אחוזי נכות על-ידי המוסד לביטוח לאומי וכי האישור אינו מסביר מדוע המבקשים ממשיכים ביצירת חובות חדשים ואינם פועלים להגשת הדו"חות.

עוד נטען כי המבקשים לא פעלו לביטול פסק הדין בגדרו בוטלו הליכי פשיטת הרגל בעניינם בהתאם למתווה שנקבע בו, וכי מכל מקום הם יהיו רשאים לפנות בבקשה לחידוש הליכי פשיטת הרגל בעניינם בהתאם למתווה האמור, שהוא מתווה סביר והגיוני על רקע התנהלות המבקשים.

13. להשלמת התמונה יצוין כי לצד בקשת רשות הערעור הגישו המבקשים בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין והליכי ההוצאה לפועל בעניינם. המנהל המיוחד הודיע כי לנוכח המצב המיוחד השורר במשק בשל נגיף הקורונה, הוא מותיר לשיקול דעת בית המשפט את ההחלטה אם לעכב את הליכי ההוצאה לפועל, וזאת חרף הפגיעה בנושים. נוכח עמדה זו, בהחלטתי מיום 31.3.2020 הוריתי על עיכוב הליכי ההוצאה לפועל המתנהלים נגד המבקשים עד להחלטה אחרת.

דיון והכרעה

14. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובתשובות לה, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

סעיף 181 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980 קובע כי "בית המשפט רשאי לחזור ולעייין בכל צו שנתן מכוח סמכותו בפשיטת רגל, לבטלו או לשנותו". הפסיקה הכירה בשתי עילות המאפשרות עיון חוזר והן כאשר מתקיים שינוי נסיבות מהותי וכאשר לוקה בהחלטה בטעות טכנית ברורה (ראו: רע"א 1687/17 קואופ ישראל סופרמרקטים בע"מ נ' ליברטי פרופרטיס בע"מ, פסקה י' (7.3.2017); רע"א 7794/18 שטראוס גרופ בע"מ נ' מועתז, פסקה 7 (21.1.2019)). בהקשר זה נקבע בפסיקה כי לבית המשפט הדין בהליך של פשיטת רגל שיקול דעת רחב בהכרעה בבקשה לעיון חוזר, ברם, על-מנת שלא לכרסם בעיקרון סופיות הדיון – נקבע כי סמכות זו תופעל בצמצום (ראו: רע"א 173/13 כהן נ' משרד המשפטים, הכונס הרשמי, פסקה 4 (13.1.2013); רע"א 320/15 דוויק נ' כונס הנכסים הרישמי, פסקה 6 (14.4.2015); רע"א 3907/14 בנאי נ' ארז, נאמן לנכסי החייב רייפמן, פסקה 18 (10.8.2016); רע"א 7869/17 אי.אר.אמ. נכסים בע"מ נ' אור, פסקה 24 (23.11.2017); עניין שטראוס גרופ בע"מ, שם)).

15. על רקע האמור, לא מצאתי להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי שלא לבטל את פסק הדין בגדרו בוטלו הליכי פשיטת הרגל בעניינם של המבקשים. כפי שצוין בהחלטת בית המשפט המחוזי מושא הבקשה, המבקשים לא הצביעו על שינוי נסיבות ממשי ומהותי המצדיק את ביטול פסק הדין בעניינם. אמנם כן, לאחר מתן פסק הדין התקבל האישור הרפואי בעניינו של המבקש, ואולם אין בכוחו של אישור זה כדי לספק למבקשים פטור מוחלט מכל חובותיהם בהליכי פשיטת הרגל המתקיימים בעניינם. כך לדוגמה, אף אם המבקש אינו כשיר לעבוד (עניין השנוי במחלוקת אף לאחר קבלת

האישור הרפואי, ואיני מביעה כל דעה לעניין זה), אין הוא פטור מהגשת הדו"חות כנדרש, לא כל שכן, שהמבקשת אינה פטורה מקיום חובותיה היא.

16. מחדליהם של המבקשים במסגרת ההליכים הנדונים, כמו גם במסגרת הליכי פשיטת רגל קודמים בעניינם, הם רבים ומתמשכים. חרף האמור, בית המשפט המחוזי פתח בפניהם צוהר להסיר את מחדליהם ולהגיש בקשה לביטול פסק הדין בעניינם, וזאת בהתאם למתווה סביר שנקבע בפסק הדין עצמו.

משכך, ולפנים משורת הדין, אותיר את הצו הארעי בדבר עיכוב הליכי הוצאה לפועל למשך שלושים יום נוספים, וזאת על מנת לאפשר למבקשים להגיש בקשה חדשה לביטול פסק הדין, בהתאם למתווה ולתנאים שנקבעו בפסק הדין - צירוף אישור המנהל המיוחד בדבר סילוק מחדלי המבקשים בתוספת תשלום לקופת הכינוס של כל אחד מהמבקשים בגין הוצאות ביטול פסק הדין. לצורך כך, אני מורה על הארכת המועד להגשת בקשה כאמור למשך שלושים יום.

17. סוף דבר: בקשת רשות הערעור נדחית בשים לב לאמור בפסקה 16 שלהלן.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, כ"ט בסיון התש"ף (21.6.2020).

ש ו פ ט ת